

**VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTO
ELEKTROS SKYRIUS**

Teikti Tarybos posėdžiui
Tarybos nariai

2019-11-15

**PAŽYMA
DĖL ELEKTROS ENERGIJOS REZERVINĖS GALIOS UŽTIKRINIMO PASLAUGŲ
KAINŲ VIRŠUTINIŲ RIBŲ 2020 METAMS NUSTATYMO**

2019 m. lapkričio 15 d. Nr. O5E-662
Vilnius

1. Bendrosios nuostatos

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalies 19 punktu, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 9 straipsnio 2 dalimi, 65, 66 straipsniais ir 67 straipsnio 1 dalimi, Rinkų tyrimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės energetikos ir kainų komisijos (toliau – Komisija) 2012 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. O3-135 „Dėl Rinkų tyrimo taisyklių patvirtinimo“, Komisija 2019 m. vasario 8 d. nutarimo Nr. O3E-41 „Dėl Elektros energijos rezervinės galios paslaugų rinkų tyrimo rezultatų“ (toliau – Nutarimas) 4 punktu, pripažino:

1. „Lietuvos energijos gamyba“, AB (dabar AB „Ignitis gamyba“, toliau – Bendrovė) didelę įtaką turinčiu asmeniu:

1.1. antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo rinkos Lietuvos geografinėje aprėptyje;

1.2. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje;

1.3. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje, atsižvelgiant į tai, kad tai vienintelis ūkio subjektas, kuris pagal savo turimąją galią, gali užtikrinti visą elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus poreikį šiai paslaugai teikti.

2. AB „ORLEN Lietuva“ didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje Nutarimo 3.3.11 papunktyje nurodytu atveju.

3. AB „Panevėžio energija“ didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje Nutarimo 3.3.11 papunktyje nurodytu atveju.

4. UAB Kauno termofikacijos elektrinę didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje Nutarimo 3.3.11 papunktyje nurodytu atveju.

Nutarimo 6 punktu Taryba nutarė nustatyti šių elektros energijos rezervinės galios paslaugų kainų viršutines ribas Elektros energijos kainos ir rezervinės galios paslaugų kainų užtikrinimo metodikoje, patvirtintoje Komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229 „Dėl Elektros

energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika), nustatyta tvarka:

1. „Lietuvos energijos gamyba“, AB šioms paslaugoms:

1.1. antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo;

1.2. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui;

1.3. tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, Komisijai informavus apie Nutarimo 3.3.10 papunktyje nurodytos aplinkybės atsiradimą.

2. Esant Nutarimo 3.3.11 papunktyje nurodytai aplinkybei „Lietuvos energijos gamyba“, AB, AB „ORLEN Lietuva“, AB „Panevėžio energija“, UAB Kauno termofikacijos elektrinės tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugai.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 66 straipsnio 3 dalimi, asmuo laikomas turinčiu didelę įtaką elektros energijos rinkoje, kai, atlikus rinkos tyrimą, tai yra nustatyta Tarybos sprendimu, ir laikomas tokiu tol, kol kito rinkos tyrimo metu Tarybos sprendimu nenustatoma, kad šis asmuo didelės įtakos elektros energijos rinkoje neturi. Analogiška nuostata taip pat yra įtvirtinta ir Rinkų tyrimo taisyklių, patvirtintų Komisijos 2012 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. O3-135 „Dėl Rinkų tyrimo taisyklių patvirtinimo“, 32 punkte.

Bendrovė 2019 m. gegužės 21 d. raštu Nr. SD-411 „Dėl 2018 m. reguliuojamos veiklos ataskaitų su nepriklausomo audito išvada pateikimo“ (reg. Nr. R1-6622; toliau – Raštas I) pateikė 2018 m. faktiškai gautų elektros energijos galios rezervų pajamų bei patirtų sąnaudų ataskaitą, o 2019 m. lapkričio 12 d. raštu Nr. SD-816 „Dėl informacijos antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo ir kitų paslaugų lėšų nustatymui pateikimo“ (reg. Nr. R1-11549; toliau – Raštas II) pateikė antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo ir avarių, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo paslaugų kainų viršutinių ribų 2020 m. nustatymo projektą. Be kita ko, 2019 m. lapkričio 12 d. Taryba gavo Bendrovės 2019 m. lapkričio 12 d. raštą Nr. SD-814 „Dėl informacijos pateikimo“ (reg. Nr. R1-11543; toliau – Raštas III), kuriuo Bendrovė informavo, jog, Bendrovės nuomone, Tarybos 2019 m. lapkričio 6 d. raštu Nr. R2-(E)-2798 „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktas prašymas, kad Bendrovė Tarybai pateiktų Bendrovės padalinio Lietuvos elektrinės 7-8 blokams, kombinuoto ciklo blokui (toliau – KCB) ir kitai nereguliuojamai veiklai priskirtinas tiesiogines bei netiesiogines sąnaudas, neturi teisinio pagrindo ir, atitinkamai, Bendrovė duomenų neteiks iki kol bus priimti Metodikos pakeitimai, suderinti su Elektros tinklų naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), nuostatomis bei, kol nebus įvykęs tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos aukcionas.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad LITGRID AB 2019 m. rugpjūčio 14 d. raštu Nr. 19KONF-SD-113 „Dėl teikiamos informacijos 2020 m. sisteminių paslaugų kainai nustatyti“ (reg. Nr. R1-8204; toliau – Raštas IV) informavo Tarybą, jog remiantis Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo 8 straipsniu, siekiant užtikrinti pasirengimą izoliuotam Lietuvos elektros energetikos sistemos darbui avariniais atvejais iki sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu, privalo būti užtikrintos avarių, sutrikimų prevencijos ir likvidavimo sisteminės paslaugos, kurių poreikį kiekvieniems kalendoriams metams nustato LITGRID AB ir tarp kurių turi būti įtraukta parengtis užtikrinti izoliuotą elektros energetikos sistemos darbą, ir kurios būtinos

elektros energetikos sinchronizacijai įgyvendinti. LITGRID AB vertinimu, siekiant užtikrinti izoliuotą elektros energetikos sistemos darbą, būtinas visų Lietuvos Respublikoje veikiančių ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos reikalavimus atitinkančių elektrinių prieinamumas. Atitinkamai, Tarybos 2019 m. lapkričio 14 d. posėdyje LITGRID AB informavo gamintojus apie jų poreikį užtikrinti izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugą 2020 m.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, bei atsižvelgiant į Komisijos Nutarimo 4.2, 4.3 bei 4.4 ir 3.3.11 papunkčius, kuriuose reglamentuota, jog, tuo atveju, kai iki tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos aukciono pradžios, elektros energijos perdavimo sistemos operatorius paskelbia, kad bus užsakomi papildomi izoliuoto darbo paslaugą galinčių teikti elektros energijos gamintojų pajėgumai, o izoliuoto darbo paslaugos kainos teisės aktų nustatyta tvarka nebūtų reguliuojamos arba teisės aktų nustatyta tvarka izoliuoto darbo paslaugos kainos būtų grįstos visišku izoliuoto darbo paslaugos sąnaudų padengimu, ir šių paslaugų teikimui būtų reikalingi visų gamintojų, galinčių teikti tretinio aktyviosios galios rezervo ir izoliuoto darbo paslaugas, pajėgumai, ūkio subjektai AB „ORLEN Lietuva“, AB „Panevėžio energija“ ir UAB Kauno termofikacijos elektrinė dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo turi galimybes nustatyti nepagrįstas (pernelyg dideles) kainas tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos rinkoje, ūkio subjektai AB „ORLEN Lietuva“, AB „Panevėžio energija“ ir UAB Kauno termofikacijos elektrinė laikomi didelę įtaką turinčiais asmenimis tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugoje, ir jiems, vadovaujantis Metodikos nuostatomis, nustatomos tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainų viršutinės ribos 2020 metams.

2. Elektros energijos rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinių ribų 2020 metams nustatymas

LITGRID AB Raštu IV pateikė informaciją, reikalingą 2020 m. elektros energijos sisteminių paslaugų kainai nustatyti, t. y. prognozuojamą rezervo poreikį (MW per valandą) ir prognozuojamas patirti sąnaudas (EUR), o 2019 m. spalio 1 d. raštu Nr. SD-5002 „Dėl 2020 metų sisteminių paslaugų kainos nustatymui reikalingos informacijos patikslinimo“ (reg. Nr. R1-9807) patikslino pateiktą informaciją.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 11 dalies 2 punktu, Elektros energetikos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 4 punktu, Elektros energijos sisteminių paslaugų kainos nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2012 m. liepos 27 d. nutarimu Nr. O3-200 „Dėl Elektros energijos sisteminių paslaugų kainos nustatymo metodikos patvirtinimo“, 2 punktu, Taryba 2019 m. spalio 18 d. nutarimu Nr. O3E-605 „Dėl elektros energijos sisteminių paslaugų kainos 2020 metams nustatymo“ nustatė elektros energijos sisteminių paslaugų kainą 2020 metams.

2.1. Antrinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslauga

Rašte IV nurodyta, kad 2020 metais planuojama vidutiniškai užsakyti 400 MW/val. antrinio avarinio galios rezervo, nenurodant konkretaus šios rezervinės paslaugos teikėjo, o 2019 m. rugsėjo 3 d. LITGRID AB viešai paskelbė¹, jog antrinio avarinio galios rezervo paslaugą 2020 m. planuojama užsitikrinti iš Bendrovės padalinio Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės (toliau – KHAE), kurios bendra galia yra 900 MW.

¹ <https://www.litgrid.eu/index.php/naujienos-ir-ivykiai/naujienos/nustatytos-aktyviosios-galios-rezervu-apimty-2020-metams-11025>

Bendrovė Raštu II pateikė visų KHAE agregatų (900 MW) pastoviąsias sąnaudas, tačiau prašo, nustatant antrinio galios rezervo kainą 2020 m., užsakomai 400 MW/val. antrinio avarinio galios rezervo paslaugos teikimo apimčiai, dėl KHAE agregatų technologinių apribojimų pilna apimtimi įvertinti dviejų KHAE agregatų (450 MW) pastoviąsias sąnaudas.

Atsižvelgiant į tai, kad 2020 m. bus užsakoma 400 MW antrinio avarinio galios rezervo, kurio paslaugos teikimui nėra nurodomi konkretūs KHAE agregatai, kuriais bus teikiama paslauga, bei į tai, kad nustatant sisteminių paslaugų kainą 2020 metams, remiantis LITGRID AB Rašte IV pateikta informacija, jog antrinio avarinio galios rezervo paslaugos sąnaudas sisteminių paslaugų biudžete nustatytos, įvertinant 2019 metų šios sisteminės paslaugos biudžetą ir nustatymo principus, Elektros skyrius siūlo antrinio avarinio galios rezervo paslaugos sąnaudas ir kainą apskaičiuoti laikantis tokių pat principų kaip ir 2019 metais, t. y. įvertinti visų KHAE agregatų sąnaudas ir įrengtąją galią. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Elektros skyriaus vertinimu, laikytina, kad maksimaliai 44,44 proc.² KHAE sąnaudų, įskaitant investicijų grąžą, gali būti priskiriama reguliuojamai antrinio aktyviosios galios rezervo paslaugai 2020 m. teikti.

Atsižvelgiant į tai, kad KHAE sąlyginai pastoviosios sąnaudos antrinio avarinio galios rezervo paslaugai teikti kiekvienais metais priskiriamos proporcingai pagal tais metais užsakomą šios paslaugos apimtį, todėl, siekiant palyginamumo dėl sąlyginai pastoviųjų sąnaudų apimties ir planuojamos dinamikos, 1 lentelėje pateikiamos bendros KHAE sąlyginai pastovios sąnaudos 2016–2020 m.

1 lentelė. KHAE sąlyginai pastovios sąnaudos 2016–2020 m., tūkst. EUR³

		2016 m. faktas (900 MW)	2017 m. faktas (900 MW)	2018 m. nustatyta (900 MW)	2019 m. nustatyta (900 MW)	2020 m. siūloma nustatyti	
						Bendrovės teikimas (450 MW)	Skyriaus teikimas (900 MW)
1.	Nusidėvėjimas ir amortizacija	3 723	3 636	3 891	4 002	2 053	4 106
2.	Operacinės sąnaudos	2 469	2 170	2 805	2 726	1 417	2 830
3.	Mokesčiai	1 075	1 079	1 079	1 070	540	1 080
4.	Bendros administracinės sąnaudos	524	475	667	752	463	925
5.	Investicijų grąža (5.1 * 5.2)	4 846	4 433	4 262	4 201	2 094	4 188
5.1.	KHAE reguliuojamo turto vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	90 580	87 773	86 092	84 015	41 299	82 598
5.2.	Investicijų grąžos norma (WACC)	5,35%	5,05%	4,95%	5,0%	5,07%	5,07%
6.	Sąlyginai pastoviosios sąnaudos iš viso: (1.+ 2. + 3. + 4. + 5.)	12 638	11 793	12 704	12 751	6 567	13 129

Vadovaujantis Metodikos 20 punktu ir Investicijų grąžos normos nustatymo metodika, patvirtinta Komisijos 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. O3-510 „Dėl Investicijų grąžos normos nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Investicijų grąžos metodika) bei viešai skelbiamais⁴ elektros energetikos sektoriaus duomenimis investicijų grąžos normai (WACC) skaičiuoti, Bendrovei apskaičiuota protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąžos norma lygi 5,07 proc. Remiantis

² 400 MW / 900 MW * 100 % = 44,44 %

³ Galimi apvalinimo netikslumai.

⁴ <https://www.vert.lt/elektra/Puslapiai/licencijos%20ir%20leidimai/wacc-skaiciavimo-duomenys.aspx>

Metodikos 18 punktu, KHAE 2020 m. leistina investicijų grąža apskaičiuojama, kaip reguliuojamos turto vertės (2019 m. gruodžio 31 d.) ir investicijų grąžos normos sandauga.

Elektros skyriaus siūlomų nustatyti 2020 m. sąnaudų pokytis, lyginant su 2019 m. nustatytu sąnaudų lygiu, apskaičiuotu Elektros skyriaus 2018 m. lapkričio 30 d. pažymoje Nr. O5E-341 „Dėl AB „Lietuvos energijos gamyba“ elektros energijos rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinių ribų 2019 metams nustatymo“, į kurią atsižvelgta priimant Komisijos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimą Nr. O3E-419 „Dėl AB „Lietuvos energijos gamyba“ elektros energijos rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinių ribų 2019 metams nustatymo“, sąlygotas nusidėvėjimo sąnaudų padidėjimo dėl investicijų, susijusių su įrenginių renovacijos darbais. Sąnaudų padidėjimas taip pat susijęs su persiskirstymu tarp elektrinių, dėl kurio prognozuojamas KHAE priskirtų bendrųjų administracinių sąnaudų augimas. Bendrovė taip pat atkreipė dėmesį, jog sąnaudų paskirstymas elektrinėms ir paslaugoms vykdomas taikant su Taryba suderintame Reguliavimo apskaitos sistemos apraše nurodytus nešikius.

Elektros skyrius siūlo 2020 metams KHAE priskirti 2 830 tūkst. EUR ekonomiškai pagrįstų (būtinų) metinių operacinių kaštų (toliau – OPEX), kurių detalus įvertinimas ir paskirstymas pateiktas 2 lentelėje.

2 lentelė. KHAE OPEX 2020 metams detalizavimas, tūkst. EUR

KHAE OPEX		2016 m. faktas 900 MW	2017 m. faktas 900 MW	2018 m. nustatyta 900 MW	2019 m. nustatyta 900 MW	2020 m. siūloma nustatyti	
						Bendrovės teikimas	Skyriaus teikimas
						450 MW	900 MW
1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	1 499	1 485	1 692	1 676	850	1 700
2.	Elektrinių valdymo ir optimizavimo paslauga	133	111	110	122	67	134
3.	Kitos remonto ir priežiūros sąnaudos	505	302	636	633	307	613
4.	Komunalinės paslaugos	5	4	5	2	22	44
5.	Telekomunikacijų ir IT paslaugos	63	61	85	74	44	88
6.	Mažaverčių atsargų sąnaudos	16	13	16	14	14	28
7.	Nuoma	1	0	1	0	0	0
8.	Transportas	147	144	132	142	78	156
9.	Kitos sąnaudos	85	26	53	39	20	40
10.	Aprašo* 30.6 papunktyje nustatytos sąnaudos	18	24	24	24	15	26
11.	Iš viso:	2 472	2 170	2 754	2 726	1 417	2 830

* Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašas, patvirtintas Komisijos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas).

Pažymėtina, kad įvertinęs Bendrovės Raštu I pateiktą informaciją, Elektros skyrius atliko KHAE OPEX 2020 metams prognozuojamų sąnaudų koregavimą.

1. Pažymėtina, kad komandiruočių, personalo mokymo, reprezentacijos, reklamos, viešųjų ryšių, rinkodaros, komunikacijų tyrimų, nuotolinių kanalų populiarinimo, įvairių monitoringų sąnaudos, vadovaujantis Aprašo 30.6.4 papunkčiu, yra ribojamos 0,85 proc. nuo KHAE veiklos

sąnaudų, nurodytų Aprašo 18.6–18.12 papunkčiuose. Atsižvelgiant į tai, Bendrovės OPEX sąnaudose Aprašo 30.6 papunktyje nustatytos leistinos sąnaudos 2020 m. apribotos 26 tūkst. EUR⁵.

2. Bendrovė Raštu I pateiktose 2018 m. faktiškai gautų elektros energijos galios rezervų pajamų bei patirtų sąnaudų ataskaitose bei Rašte II nurodė, kad antrinio avarinio galios rezervo paslaugos pajamos 2018 metais sudarė 5 922 tūkst. EUR, sąnaudos (įskaitant ir investicijų grąžos sąnaudas) – 5 379 tūkst. EUR. Skirtumas tarp pajamų ir sąnaudų, įvertinus leistiną investicijų grąžą, yra 543 tūkst. EUR. Atsižvelgdamas į tai, bei remiantis Metodikos 26.3 papunkčiu, Elektros skyrius siūlo antrinio avarinio galios rezervo užtikrinimo paslaugos pajamų poreikį 2020 metams mažinti 543 tūkst. EUR.

Atkreiptinas dėmesys, kad Metodikos 26.2.2 papunktyje numatyta, kad reguliuojamos paslaugos kaina nustatoma įvertinus užtikrinamos valandinės galios apimtį per ataskaitinį laikotarpį (kalendorinius metus), kuri lygi 8760 val.

Iš viso Bendrovė 2020 m. Elektros skyriaus teikimu už 400 MW/val. antrinio avarinio galios rezervo teikimą turėtų gauti 5 292 tūkst. EUR pajamų. Tokiu būdu teikiamos paslaugos 2020 m. kainos viršutinė riba būtų 1,51 EUR/MW/val. Skaiciavimas ir palyginimas su 2015–2020 m. antrinio galios rezervo kainomis pateikiamas 3 lentelėje, o grafinis palyginimas 1 pav.

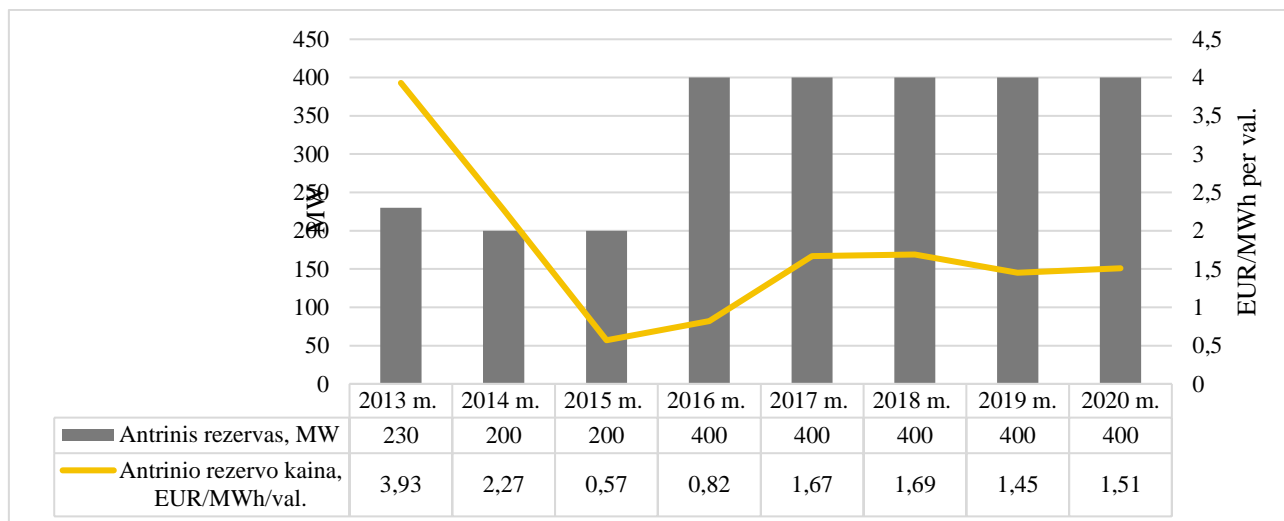
3 lentelė. KHAE antrinio avarinio galios rezervo užtikrinimo paslaugos kainos viršutinės ribos 2020 metams nustatymas, tūkst. EUR

KHAE finansiniai rodikliai		2016 m. nustatyta	2017 m. nustatyta	2018 m. nustatyta	2019 m. nustatyta	2020 m. siūloma nustatyti ⁶	
						Bendrovės teikimas	Skyriaus teikimas
						900 MW	
1.	Sąlyginai pastoviosios sąnaudos	11 970	12 439	12 704	12 751	6 567	13 129
Iš jų KHAE antrinio galio rezervui 2020 m.						450 MW	400 MW
2.	Antrinio rezervo kiekis, MW	400	400	400	400	400	400
3.	Iš viso antrinio galios rezervo sąlyginai pastoviosios sąnaudos	5 320	5 528	5 646	5 667	6 567	5 835
4.	Ankstesnių laikotarpių koregavimai	-2 447	318	289	-603	-543	-543
5.	Iš viso antrinio galios rezervo teikimo paslaugos pajamų poreikis (3. + 4.)	2 873	5 846	5 935	5 064	6 024	5 292
6.	Antrinio rezervo kaina, EUR/MW/val. (5. / 2. / 8760 val. *1000)	0,82	1,67	1,69	1,45	1,72	1,51

⁵ Šios sąnaudos 900 MW pilna apimtimi sudarytų 30 tūkst. Eur (30 tūkst. Eur * 0,85 = 25,5 tūkst. Eur).

⁶ Galimi netikslumai dėl apvalinimo.

1 pav. KHAE antrinio avarinio galios rezervo užtikrinimo paslaugos poreikio ir kainos dinamika 2013–2020 m.

Elektros skyriaus apskaičiuota 2020 m. KHAE antrinio avarinio galios rezervo užtikrinimo paslaugos kainos viršutinė riba 1,51 EUR/MW/val., kuri yra 0,06 EUR/MW/val. arba 4,25 % didesnė palyginus su 2019 m. Bendrovei nustatyta kainos viršutinė riba dėl koregavimo už praėjusius kalendorinius metus ir 0,21 EUR/MW/val. arba 12,36 proc. mažesnė palyginus su Bendrovės siūloma nustatyti kainos viršutine riba.

2.2. Tretinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos kainų viršutinių ribų 2020 metams nustatymas

LITGRID AB Raštu IV informavo, kad 2020 metams planuoja vidutiniškai užsakyti 475 MW/val. tretinio avarinio galios rezervo.

Pažymėtina, jog Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, siekdama dviejų tipų tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugų aukcioną keisti vienu aukcionu ir taip didinti tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono efektyvumą, skatinti konkurenciją tarp aukciono dalyvių bei kurti prielaidas taupyti lėšas, skirtas tretinio galios rezervo paslaugos teikimui, Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2019 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. 1-289 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. birželio 18 d. įsakymo Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ šiuo aspektu patvirtino Taisyklių pakeitimus.

LITGRID AB, atsižvelgdama į Taisyklių pakeitimus bei vadovaudamasi Taisyklių 33^{1.1} papunkčiu, 2019 m. lapkričio 11 d. raštu Nr. SD-5590 „Dėl tretinio aktyviosios galios rezervų aukciono reglamento“ (reg. Nr. R1-11460) pateikė viešajai konsultacijai atnaujintą tretinio aktyviosios galios rezervų aukciono reglamentą. Be kita ko, LITGRID AB informavo suinteresuotąsias šalis, jog tretinio aktyviosios galios rezervų aukcionas planuojamas atlikti iki 2019 m. lapkričio 30 d.

Taip pat pažymėtina, kad, vadovaujantis Metodikos 21 punktu, kuriame numatyta, jog asmeniui, kuriam pagal Metodikos reikalavimus privaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemą arba kuris apskaitos sistemą yra parengęs Metodikos 24 punkte nurodytu atveju, tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinė riba nustatoma mažiausių sąnaudų principu, įvertinus pigiausių asmens elektros energijos gamybos įrenginius, kuriems teisės aktais nustatytas privalomas dalyvavimas tretinio aktyviosios galios rezervų aukcione. Jeigu asmuo tretinio aktyviosios galios

rezervo paslaugą teikia dviem ir daugiau įrenginių, tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinės ribos atskirai kiekvienam pigiausiam asmens elektros energijos gamybos įrenginiui nustatomos mažiausių sąnaudų principu, įvertinus visus asmens elektros energijos gamybos įrenginius, kuriems teisės aktais numatytas privalomas dalyvavimas tretinio aktyviosios galios rezervų aukcione.

Pažymėtina, jog Taisyklių 33^{1.4} papunktyje reglamentuota, jog tretinio aktyviosios galios rezervo aukcione pasiūlymus teikia visi elektros energijos gamintojai, kurių bent vieno elektros energijos gamybos įrenginio įrengtoji vienetinė aktyvioji galia yra 20 MW ir daugiau ir kurių elektros energijos gamybos įrenginiai atitinka perdavimo sistemos operatoriaus tretinio aktyviosios galios rezervų aukciono reglamente nustatytus kvalifikacinius ir techninius reikalavimus, išskyrus gamintojus, kurių įrenginiuose gaminama elektros energija pirmos (I) aprūpinimo elektra patikimumo kategorijos vartojimui užtikrinti arba elektros energijos gamybos procesas elektros energijos gamybos įrenginiuose negali būti atskirtas nuo kitų su elektros energijos gamyba nesusijusių gamybinių ir (ar) technologinių, ir (ar) šilumos gamybos procesų, taip pat gamintojus, kurie perdavimo sistemos operatoriui teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais pateikė pranešimą apie planuojamą elektros energijos įrenginio laikiną eksploatavimo sustabdymą (tokio laikino eksploatavimo sustabdymo laikotarpiu) arba visišką eksploatavimo nutraukimą. Be kita ko, Taisyklių 33^{1.4} papunktyje numatyta, jog pasiūlymus tretinio aktyviosios galios rezervo aukcione elektros energijos gamintojai privalo teikti kiekvienu aukščiau nurodytus reikalavimus atitinkančiu elektros energijos gamybos įrenginiu, kuriam netaikoma nė viena iš nurodytų išimčių.

(konfidenciali informacija)

2.4. Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo

Vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 1¹ dalimi, gamintojų, kurie teikia šias sistemines paslaugas – izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo – kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai perdavimo sistemos operatorius gauna pasiūlymą teikti izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas tik iš vieno gamintojo ar kelių gamintojų, kurie yra susiję asmenys, arba kai elektros energetikos sistemos veikimui užtikrinti yra reikalingi visų gamintojų, galinčių teikti tretinį aktyviosios galios rezervą ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas, elektros energijos generavimo pajėgumai, ir atvejį, nurodytą Elektros energetikos įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje, kai perdavimo sistemos operatorius informuoja gamintoją ir Tarybą, kad gamintojas su perdavimo sistemos operatoriaus nurodytu elektros energijos gamybos įrenginiu turi teikti izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas.

Vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 1¹ dalimi izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo kainos įsigalioja praėjus ne mažiau kaip vienam mėnesiui nuo jų paskelbimo. Atitinkamai, Taryba izoliuoto elektros energetikos sistemos ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo darbo sąnaudas patvirtins iki 2019 m. lapkričio 30 d.

3. Baigiamosios nuostatos

Elektros skyrius siūlo Tarybai:

1. Nustatyti Bendrovės elektros energijos rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinę ribą 2020 metams (be PVM):

1.1. Bendrovės padalinio Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos (ne didesnės negu 400 MW) kainos viršutinė riba – 1,51 EUR/MW/val.;

1.2. *(konfidenciali informacija)*

1.3. *(konfidenciali informacija)*

1.4. *(konfidenciali informacija)*

1.5. *(konfidenciali informacija)*

1.6. *(konfidenciali informacija)*

2. Nustatyti elektros energijos tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugų kainų viršutinę ribą 2020 metams (be PVM):

2.1. *(konfidenciali informacija)*

2.2. *(konfidenciali informacija)*

2.3. *(konfidenciali informacija)*

PRIDEDAMA. Nutarimo „Dėl elektros energijos rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinių ribų 2020 metams nustatymo“ projektas, 2 lapai.

Elektros skyriaus vyresn. specialistė

Milda Budreckaitė

Į posėdį kviečiami:

1. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atstovai.
2. AB „Ignitis gamyba“ atstovai.
3. UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“ atstovai.
4. AB „Panevėžio energija“ atstovai.
5. AB „ORLEN Lietuva“ atstovai.
6. LITGRID AB atstovai.